

panorama

inforegio

34

Poletje 2010

Regionalna politika, celovit pristop

pogled 360°

UVODNIK

Dirk Ahner

3

PREGLED

Celovit pristop h kohezijski politiki

4-5

INTERVJUJI

Fabrizio Barca – Brian Robson

6-9

IZ EVROPE

Projekti iz Portugalske, Madžarske, Francije, Poljske, Nemčije in Belgije

10-13

PODROBNO O BAVARSKI

Bavarska: celoviti ukrepi pomagajo strukturno šibkejšim območjem izkoristiti vse možnosti

14-15

SKUPNA PODLAGA

Povezovanje v akciji

16-17

SPLOŠNO

Razvoj mest in celovita politika - Podpora Skupnosti za razvoj mest

18-20

POSEBNA RUBRIKA

Najbolj oddaljene regije – celovit pristop

21

REGIONALNE ZADEVE

Kohezijska politika: v središču strategije Evropa 2020

22-23

NAŠI PROJEKTI

Znotraj Popakademie, Mannheim – V Centru za nano zdravje (*Centre for NanoHealth*) na Univerzi Swansea

24-25

MREŽNO POVEZOVANJE

Skupne zamisli, skupni rezultati (RegioStars 2010, Dnevi odprtih vrat 2010, letna konferenca Urbact)

26-27

28

KOLENDAR DOGODKOV - OGLASITE SE

V tej številki Panorame bomo preučili, kaj leži za izrazi „združevanje“, „celovit pristop“ in „celovito oblikovanje politike“. Medsebojna odvisnost politik pomeni, da na primer prevozni sistemi ne smejo vključevati samo potniških storitev, temveč morajo upoštevati tudi okoljske dejavnike, kot so energetska učinkovitost, ravni hrupa in onesnaženje zraka.

Zaradi vplivov nedavne gospodarske krize na EU je učinkovita politika toliko nujnejša. Komisija je na tej podlagi objavila svojo strategijo Evropa 2020, ki zajema naslednje cilje:

- pametna rast: razvoj gospodarstva, ki temelji na znanju in inovacijah;
- trajnostna rast: spodbujanje bolj zelenega in konkurenčnejšega gospodarstva, ki temelji na učinkovitejši uporabi virov;
- vključujoča rast: spodbujanje gospodarstva, ki temelji na visoki ravni zaposlovanja ter ustvarja socialno in teritorialno kohezijo.

Za doseg tega bodo potrebni pristopi, ki v celoti upoštevajo, kako eno področje politike vpliva na drugo.

Priprava naslednje generacije programov po letu 2013 bo zagotovila priložnost za povečanje učinkovitosti in kakovosti oblikovanja kohezijske politike. Pomembno je, da izkoristimo to priložnost za pregled politike, da bi povečali njeno osredotočenost na vpliv in rezultate.

Ker razprava o prihodnosti evropske kohezijske politike postaja čedalje bolj razvnetna, se bo med drugim treba tudi vprašati, na kakšen način bo ta politika lahko zagotovila ustrezen okvir za celovite rešitve po meri znanja in teženj ljudi in se obenem izognila pristopu, ki ustreza vsem.

Ta številka Panorame preučuje, kako se celovit pristop uporablja v tekočem obdobju, pri čemer poseben poudarek daje Bavarski in tudi primerom iz Francije, Nemčije, Madžarske, Poljske in Portugalske. Pod mikroskopom v evrometropoli Lille-Kortrijk-Tournai je tudi uporaba tega pristopa pri ozemeljskem sodelovanju.

Celovit pristop je posebno dobro deloval tudi v mestnem okviru: članek „Razvoj mest in celovita politika“ v tem primeru prikazuje, kako je evropska kohezijska politika pripomogla k spodbujanju celovitega razvoja mest.

Našo pozornost si zaslužijo tudi najbolj oddaljene regije Evrope, saj se te pogosto soočajo s težavami pri premagovanju svoje oddaljenosti od središč gospodarske rasti Evrope. Pri tem lahko posebno pomembno vlogo odigra ozemeljski pristop, ki je sestavni del evropske kohezijske politike.

O svojih stališčih o celovitem pristopu na koncu spregovorita tudi strokovnjaka s tega področja, profesor Brian Robson z Univerze v Manchestru (Združeno kraljestvo), in profesor Fabrizio Barca, avtor neodvisnega poročila „Program prenovljene kohezijske politike“.

Upamo, da boste to Panoram prebrali z zadovoljstvom in da boste lahko „vključili“ nekatere tukaj predstavljene zamisli in pojme v svoje delo.

Veliko užitek ob branju!

Dirk Ahner

Generalni direktor, Evropska komisija
Generalni direktorat za regionalno politiko

CELOVIT PRISTOP

H KOHEZIJSKI POLITIKI

V zadnjih letih je bila razprava o evropski kohezijski politiki usmerjena v njene koristi v smislu „celovitega pristopa“ k oblikovanju politike. Toda kaj zares pomeni? Ta številka revije Panorama pojasnjuje, kaj dejansko je celovit pristop.

Od kod izvira zamisel?

Celovit pristop sega v sam izvor evropske kohezijske politike. Leta 1957 je šest ustanovnih držav podpisalo Rimsko pogodbo, ker so želele „okrepiti enotnost svojih gospodarstev in zagotoviti njihov usklajeni razvoj ob zmanjševanju sedanjih razlik med posameznimi regijami in zaostalosti regij z omejenimi možnostmi“. Navdih za ta cilj je bila zaskrbljenost, da nekatere manj razvite regije ne bodo imele koristi od nadaljnega povezovanja trgov.

Širitve, ki so sledile, so bistveno povečale regionalna neskladja v EU. Leta 1986, ko so se Uniji pridružile Grčija, Španija in Portugalska, se je delež prebivalstva, ki živi v regiji, kjer je BDP na prebivalca 30 % nižji od povprečja EU, povečal z 12,5 % na 20 %. Zadnji dve širitvi sta močno povečali regionalne razlike na ravneh razvoja in še bolj okrepili potrebo po politiki, ki spodbuja razvoj v vseh regijah.

Lizbonska pogodba poleg gospodarske in socialne kohezije izrecno priznava teritorialno kohezijo kot temeljni cilj Unije. To pomeni, da je treba v teritorialnih zadevah in politikah Skupnosti, vključno s cilji, navedenimi v strategiji Evropa 2020, večji poudarek nameniti njihovem teritorialnemu vplivu.

Celovit pristop poudarja, da je za spodbujanje razvoja potrebno tesno usklajevanje javnih politik. Na primer, k razvoju lahko prispevajo tako naložbe v infrastrukturo kot naložbe v izobraževanje in inovacije. Vendar pa se takšno usklajevanje lahko učinkovito uresničuje samo na regionalni ravni, saj se dejavniki rasti med regijami močno razlikujejo. Kohezijska politika se zato predvsem zanaša na celovite strategije regionalnega razvoja.

Trenuten okvir

V zadnjih letih je evropska kohezijska politika sprejela nov model na področju regionalnega gospodarskega razvoja. Iz politike, usmerjene v ublažitev prikrajšanega položaja regij, se je razvila v politiko, ki si prizadeva za izboljšanje regionalne rasti in konkurenčnosti. Pri tem pa je celovit pristop lahko izredno dragocenega pomena. Izpostavljanje enega samega področja politike, na primer prometa, je nesmiselno, če se ne upoštevajo okoljska, socialna in druga področja gospodarske politike.

Nedavna raziskava je pokazala, da gospodarska rast ni samo odvisna od razpoložljivosti virov, temveč tudi od tega, kako učinkovito je mogoče urejati medsebojno odvisne dejavnike rasti. Poročilo OECD iz leta 2009 na primer navaja, da izboljšave v infrastrukturi same po sebi ne vodijo samodejno do višje rasti. V povezavi z izboljšavami na področju izobraževanja in inovacij pa se lahko vpliv infrastrukturnih naložb na rast precej poveča.

A četudi so raziskave in razvoj osredotočene na eno samo posebno območje ali regijo, to še ne pomeni, da bo to prineslo koristi samo zadevni regiji. Dosežki ene regije v določenem sektorju so lahko pogosto tesno povezani z dosežki druge regije. V tem smislu se morajo strategije regionalnega gospodarskega razvoja izogibati razvoju v izolaciji.

Kako se vsi ti cilji prilegajo drug drugemu?

Glavni cilj evropske kohezijske politike je vedno bil spodbujanje usklajenega razvoja Unije in njenih regij. V tem smislu daje evropska kohezijska politika pomemben prispevek k trem strateškim ciljem strategije Evropa 2020:

- Pametna rast, s povečanjem konkurenčnosti v manj razvitih regijah;
- Vključujoča rast, s spodbujanjem zaposlovanja in izboljšanjem blaginje ljudi;
- Zelena rast, z zaščito in krepitevijo kakovosti okolja.

Povezovanje in krajevno zasidrane politike

Kako celovit pristop torej ustreza teritorialno zasidrani politiki, kot je evropska kohezijska politika? Vsakodnevno izvajanje programov evropske kohezijske politike poudarja potrebo po sodelovanju z več ravnmi oblasti. S tesnim sodelovanjem na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni lahko evropska kohezijska politika poveča skladnost in sinergijo med različnimi politikami. To lahko prispeva tudi k širjenju dobrih praks.

Teritorialni pristop poudarja tudi potrebo po delu s prožnejšim občutkom za geografijo, ki je lahko v primeru otokov ali mestnih sosesk majhna, v primeru velemestnih regij ali makro regij, kot je Baltsko morje, pa velika. Nekateri programi kohezijske politike si lahko na primer za cilj zastavijo izboljšanje širokopasovnega dostopa v delih svoje regije, kjer donos na potrebne naložbe ni dovolj visok, da bi spodbudil podjetja, da se tega lotijo sama. Drugi programi bi lahko stremeli k večregionalni razsežnosti, ki bi jim omogočila, da oblikujejo skupno strategijo za funkcionalno območje. Geografija je še vedno pomembna.

Povezovanje predstavlja svoje izzive

Celovit pristop predstavlja izziv tudi za izvajalce na terenu. Sprejetje celovitega pristopa k regionalnemu gospodarskemu razvoju od oblikovalcev politike zahteva, da izkoristijo strategije programa, ki obravnavajo prave potrebe, ne da bi jih odvrnila sorazmerna enostavnost zapravljanja sredstev za posamezne sektorje.

Zaradi tega je treba cilje opredeliti na podlagi analize izzivov, s katerimi se sooča sama regija. Na primer, če je mogoče, je treba na nacionalni ravni preučiti vlogo prometnega sistema pri spodbujanju doseganja širših gospodarskih, socialnih in okoljskih ciljev.

Lokalne strategije se ne smejo oblikovati osamljeno, temveč je treba preučiti tudi strategije, ki se izvajajo na drugih območjih, kot so na primer sosednje regije. Evropska kohezijska politika ima tukaj izkušnje pri podpiranju razvoja načrtov za čeznacionalno usklajevanje, ki so potrebni, da bi regijam EU pomagali pri medsebojnem delovanju in izkoriščanju sinergij. Preprosto povedano, celovit pristop bo z usklajevanjem ukrepov na več področjih politike dosegel boljše rezultate kot posamezne pobude.

” Celovit pristop predstavlja izziv tudi za izvajalce na terenu “

Postaja Estação do Oriente, Lizbona, Portugalska

FABRIZIO BARCA

Dr. Fabrizio Barca je generalni direktor na Ministrstvu za gospodarstvo in finance v Italiji.

Je tudi posebni svetovalec Komisije EU, univerzitetni profesor političnih znanosti v Parizu in avtor številnih del o upravljanju družb in italijanski zgodovini.

V svojem poročilu o prihodnosti kohezijske politike ste to politiko opisali kot krajevno zasidrano. Kako se v tem smislu odraža celovit pristop k oblikovanju politike? Ali obstaja povezava med tema dvema pogledoma na oblikovanje politike?

„Krajevno zasidran“ pristop je politična strategija, ki je usmerjena v spodbujanje razvoja od zunaj (kraj) s posredovanji, ki ustrezajo situaciji. Povezovanje različnih sektorskih posredovanj je sestavni del krajevno zasidranega oblikovanja politike, skupaj s pogodbami, upravljanjem na več ravneh in sistemi partnerstva.

Povezovanje zahteva krajevno zasidran pristop, ker različnih sektorskih posredovanj ne morete povezovati nikjer drugje, razen na temeljni ravni. Sektorsko sodelovanje imate lahko v glavnih mestih federacije, države ali regije, a vsako povezovanje bo samo teoretično. Samo projektna raven je tista, na kateri lahko upoštevate specifičnost določenega kraja in ugotovite, da je cilj mogoče doseči samo z mešanico „štirih različnih stvari naenkrat“.

V svojem poročilu „Unija in kohezijska politika – misli za jutri“ (The Union and Cohesion Policy – Thoughts for Tomorrow) opisujete niz izzivov, s katerimi se sooča EU, kot so naravni, gospodarski in družbeni izzivi. Ali lahko pojasnite, kako lahko celovit pristop k tem izzivom pomaga in zakaj?

Obstaja več razlogov zakaj, predvsem pa so to trije. Prvi je ta, da so izzivi, o katerih govorimo, po naravi krajevno zasidrani. Tako podnebne spremembe kot preseljevanje se na primer skupaj s potrebo po inovacijah kažejo kot problemi, ki jih dejansko lahko vidimo samo na temeljni ravni.

Drugi razlog izhaja iz prvega: da bi se lotili trenutnih izzivov, morate rutinsko in splošno znanje, ki ne temelji na posebnem okviru, združiti z znanjem prav tistih akterjev, ki delujejo na lokalni ravni. Potrebni so tudi lokalno strokovno znanje in izkušnje in potrebujemo pristop, s katerim bomo to izkoristili.

Tretji element ima opravka z doseganjem rezultatov. Iz izkušenj v ZDA in Evropi smo se naučili, da smo v politiki lahko učinkoviti samo, če ne dovolimo, da bi nas zaslepila misel, da smo našli trajno rešitev. Trajnih rešitev ni. Ne glede na to, kako učinkovita je politika, bo kaj hitro postala neučinkovita, saj bodo ljudje našli način, kako jo zaobiti. Ključ za pristop, reševanje in vodenje politike je torej eksperimentalizem – eksperimentalizem kot politika, ki ljudem omogoča, da eksperimentirajo z rešitvami ter spremljajo, kritizirajo in izražajo strinjanje ali nestrinjanje. Še enkrat: krajevno zasidran pristop je pravi prostor za eksperimentalizem v politiki.

Govorite o potrebi po jasnem in izrecnem razlikovanju med politiko posredovanj, ki je usmerjena v povečanje prihodka in rasti, ter politikami, ki so usmerjene v zmanjševanje neenakosti. Mar ni to v nasprotju s celovitim pristopom?

Cilja vsake razvojne politike sta tako enakost kot učinkovitost: socialna vključenost, ki se nanaša na večdimenzionalne vidike človeške blaginje, ter celovita izraba zmogljivosti, pri čemer gre za učinkovitost. Vprašanje se torej glasi: „Mar ni res, da prav isti vzroki za neuspeh pri doseganju socialne vključenosti pojasnjujejo tudi neuspeh pri doseganju celovite izrabe zmogljivosti?“

Popolnoma namreč drži, da šibkost institucij in zmogljivosti v določenem kraju pomeni, da so priložnosti za inovatorje omejene in da je namesto tega prisotna nagnjenost k ohranitvi „stare garde“, kar institucije ohranja na mrtvi točki.

Ustrezno uporabljena krajevno zasidrana politika bo spremenila institucije in imela vpliv na inovacije – vendar samo dolgoročno. A čeprav je namen lahko isti, to ne pomeni, da boste z izboljšanjem vključenosti povečali tudi zmogljivost in obratno. Socialno agendo smo predolgo skrivali za agendo učinkovitosti in trdili, da lahko opravimo oboje hkrati. A to ne drži.

” Povezovanje
zahteva krajevno
zasidran pristop “

Poleg tega, in kar je še pomembneje, ni res, da so posredovanja, ki predstavljajo najboljšo rešitev za en problem, najboljša tudi za druge probleme. Konkreten primer: predstavljajte si regijo, ki ima zelo slab sistem izobraževanja in vlaga regionalna denarna sredstva v izboljšanje kakovosti izobraževanja, ki ga nudi. Imate dvajset najboljših, potencialno genialnih univerzitetnih študentov, zaradi katerih je treba programe, ki jih imajo na voljo, korenito izboljšati. Imate pa tudi večino tistih, ki pri 16. letih opustijo šolanje brez kakršnih koli kvalifikacij.

Kam usmerjate denar? Če vlagate v akademsko nadarjene ljudi ter njihove možnosti in zamisli, boste v kratkem času zagotovili pozitiven vpliv na raziskave in inovacije. Okrepili boste konkurenčnost svoje regije. Če vlagate v premalo kvalificirane ljudi, ki so opustili šolanje, ne boste storili ničesar za inovacije v regiji, vendar boste presenetljivo veliko prispevali k socialnemu vključevanju, kajti ti ljudje bodo čez dve ali tri leta postali boljši državljani ter bodo bolje koristili sebi in ljudem okoli sebe.

Razvoj vključuje oboje in tudi kohezijska politika mora vključevati oboje, vendar se je tega treba lotiti z jasno opredeljenimi, ločenimi posredovanji, s katerimi se želi jasno doseči en ali drug cilj.

Obstaja še en razlog, da se to opravi, ki je povezan z doseganjem rezultatov. Če trdimo, da počnemo oboje naenkrat, potem javna uprava na lokalni ravni ne bo hotela jasno povedati, kaj želi doseči. Tako se izogne spremljanju in preverjanju svojih rezultatov. Z jasnim razločevanjem različnih ciljev lahko mnogo jasneje vidimo, kaj se dogaja.

Vrednotenje je trenutno pod žarometi – mar ne bo celovitega oblikovanja politike težje vrednotiti?

Iskren odgovor je „da“ – kvantitativno, strogo, protidejstveno vrednotenje učinka je težje zaradi povezovanja, saj po definiciji povezovanje različnih sektorskih posredovanj pomeni, da so posredovanja sestavljena iz več elementov. Da bi izboljšali priložnosti za otroke v neprijaznem okolju, želite oblikovati paket, ki vključuje kakovost poučevanja, varnost otrok v šoli in na ulici, njihovo mobilnost in tako dalje.

Ocenjevanje paketov pa predstavlja problem: nikoli ne veste, kateri element deluje; pridete do zaključka, da je paket deloval, vendar vas še vedno zanima, zakaj in točno kako. Ali ne bi bilo mogoče ene stvari opraviti, ne da bi opravili tudi drugih?

Izziv je torej večji, toda pravi odgovor je eksperimentalizem – ki je mogoč v okviru krajevno zasidranega pristopa –, saj spodbuja odprto, pošteno razpravo z ljudmi na tem območju. Gre za laboratorij, ki poteka v realnem času in v okviru sodelovanja in ki nudi dovolj prostora za neuspeh.

BRIAN ROBSON

Brian Robson je zaslužni profesor na Univerzi v Manchestru.

Prek Centra za študij urbanistične politike (Centre for Urban Policy Studies, CUPS), ki ga je vzpostavil leta 1983, je opravil niz raziskav za vlado, da bi ovrednotil urbanistično in regionalno politiko.

Kakšna je dodana vrednost celovitega pristopa v regionalnem gospodarskem razvoju?

K uspešnem gospodarskem razvoju lahko prispevata dva vidika povezovanja. Prvi je povezava različnih „domen“ gospodarstva. Stanovanjske zadeve, promet, zaposlovanje, kakovost okolja in množica socialnih elementov medsebojno učinkujejo in vplivajo na gospodarski razvoj. A iz upravnih razlogov je upravljanje vedno razdeljeno v posamezne domene. Razvoj skupnih prednostnih nalog v teh silosih ni nikoli lahka naloga, saj ima vsak svoje cilje, prednostne naloge in proračune. Kljub temu mora regionalni gospodarski razvoj prepoznati, kako lahko ti institucionalno ločeni elementi vplivajo drug na drugega. Ključne povezave med trgi dela in nepremičninskimi trgi nudijo temeljno arhitekturo za gospodarstvo. S tem se povečuje potreba po vključitvi prometnih politik – to pa je nekaj, v čemer ni bila uspešna vsaka država članica.

Druga prednost je postavitvev prostora v središče programa. Gospodarski razvoj nas vse priganja, da postanemo geografi in prepoznamo posebne lastnosti prostora. Angleške regionalne agencije se v Združenem kraljestvu trenutno soočajo z nalogo povezovanja nekoč ločenih gospodarskih strategij, ki niso bile prostorsko usmerjene, s prostorskimi strategijami, ki vključujejo tudi stanovanjsko politiko. To ni preprosto. Oblikovalci politike morajo prepoznati najustreznejšo geometrijo in biti bolj selektivni pri prednostnih nalogah za naložbe. S povezovanjem gospodarske in prostorske strategije se je težje izogibati prednostnim nalogam. To povezovanje poudarja tudi pomen geometrije mestne regije namesto upravnih geografij, ki temeljijo na okrožjih ali formalnih regijah. Mestne regije so ustreznejše, saj so opredeljene funkcionalno, da bi prepoznale odraz večjih mest, ki so gonilne sile naših poindustrijskih gospodarstev.

Kakšno vlogo je imel celovit pristop v konkurenčnosti mest, če si ogledamo sorazmeren razvoj Liverpoola in Manchestra?

Konkurenčnost mest uvaja tretji vidik povezovanja: povezovanje zasebnega, javnega in prostovoljnega sektorja v partnerstva. Izjemne rezultate pri tem je pokazal Manchester. V središču tega pristopa k ponovni iznajdbi samega sebe je bil niz močnih javno-zasebnih partnerstev. Za večino njegovih glavnih dosežkov so zaslužni izvršilni organi, ki so bili oblikovani tako, da so bili na čisto poslovni podlagi povezani z mestnim svetom in da so vključevali uslužbence iz javnega in zasebnega sektorja. Takšne strukture dajejo potencialnim vlagateljem več zaupanja v poslovno logiko in potrebno hitrost oblikovanja odločitev. Najopaznejši primer je bil organ, ki je bil ustanovljen za namen ponovne izgradnje mestnega središča po bombnem napadu leta 1996. Pri tem so mu pomagali premeščeni uslužbenci iz mestnega sveta ter gradbeni podjetniki in vlagatelji iz zasebnega sektorja. Preoblikovano središče je bilo dokončano v izredno kratkem času, prodaja na drobno in število poslovnih prostorov v središču Manchestra pa sta se povečala prav v času, ko je začel zunaj mesta obratovati velik nakupovalni kompleks, ki bi lahko sicer spodkopal poslovni zagon v mestnem središču.

Do gospodarskega preobrata v Liverpoolu je prišlo šele pred kratkim, potekal pa je precej bolj negotovo. To je bila delno posledica samovoljnosti njegovega bolj nestabilnega političnega upravljanja. Številni mestni politiki so nasprotovali sodelovanju z zasebnim sektorjem, zato se partnerstva niso razvijala v zadostni meri. Visoke denarne vsote, ki so v mesto pritekale iz Cilja 1, so zato sprva povzročile zgolj zastoj, saj so se tekmeči potegovali vsak za svoj kos pogače. To je zdaj zgodovina. Liverpool je postal privlačen za nove naložbe, njegovi gospodarski obeti pa so videti manj turobni. Če bi bil pripravljen razviti prednostne naloge s pomočjo močnejših vključujočih partnerstev, bi do oživitve prišlo hitreje in ne šele sredi recesije. Vendar pa njegovemu nekdanjemu pomanjkanju povezovanja ni treba pripisovati preveč pomena. Kot vsa mesta „v slepi ulici“ tudi Liverpool čuti posledice svoje lokacije: obrnjen je stran od Evrope in pokriva omejeno območje, ker njegov obalni položaj omejuje njegovo mestno regijo na območje znotraj 180 stopinj.

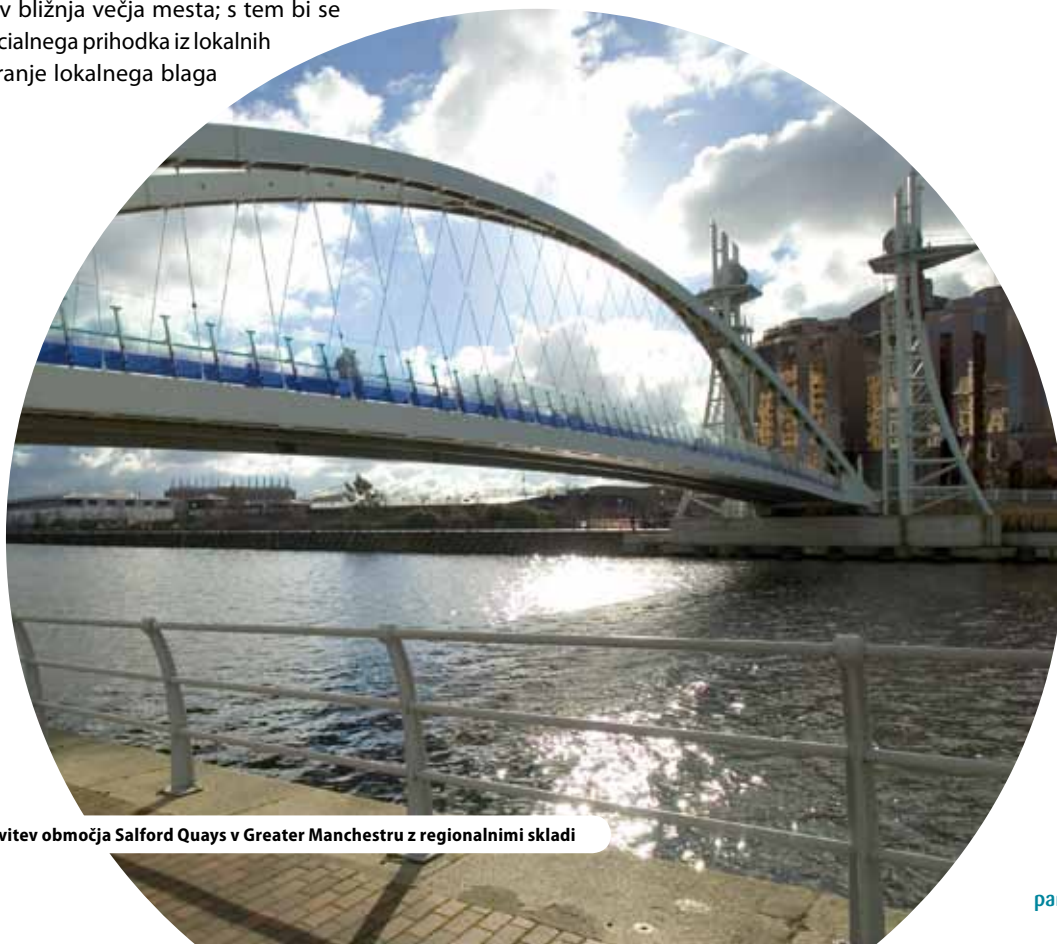
Ali bi se po vašem mnenju evropska regionalna politika morala osredotočiti preprosto na zmanjševanje neenakosti ali pa bi morala obravnavati tudi rast in konkurenčnost?

Zmanjševanje neenakosti je pravi cilj, vendar pa je ena izmed zvižaj tudi v povezovanju prikrajsanih območij z uspešnejšimi konkurenčnimi kraji. To je lahko vprašanje preprostega fizičnega dostopa za izboljšanje prometnih povezav z zaposlitvenimi območji; lahko gre za prilagajanje znanj in spretnosti potrebam lokalnih delodajalcev; lahko pomeni tudi pritegovanje bogatejših gospodinjestev v manj uspešne kraje. Eden izmed izzivov politike je torej ta, da revna območja poveže z območji rasti na več različnih prostorskih lestvicah: lokalni, podregionalni, regionalni. Preveč mest in regij se ima za otoke – kar je mogoče razumljivo za politika, ki brani „teritorij“, – in ne za del širšega funkcionalnega območja. Tu ponovno pomaga širši vidik mestne regije. Na primer, v angleškem okviru se najbolj prepričljiva strategija za nekatera obubožana nekdanja samostojna industrijska mesta skriva ne toliko v poskusih ponovnega oblikovanja industrijskega temelja kot v oblikovanju stanovanjskega fonda in stanovanjskega okolja, ki bi gospodinjstva pritegnil k vožnji na delo v bližnja večja mesta; s tem bi se ustvaril tok potencialnega prihodka iz lokalnih davkov in podpiranje lokalnega blaga in storitev.

” S povezovanjem
gospodarske in prostorske
strategije se je težje
izogniti prednostnim
nalogam “

Kateri primeri uspešne oživitve so po vašem mnenju rezultat celovitega pristopa?

Izvrsten primer je vzhodni Manchester. Območje je postalo osiromašeno po izgubi temelja, ki ga je predstavljala težka industrija. Niz pobud, ki jih je financirala vlada in ki jih je mesto zavestno usmerilo v območje, pa je omogočil, da se oblikuje tako rekoč en sam vir sredstev, čeprav so denarni tokovi prihajali iz različnih resorjev. Območje se še vedno sooča z izzivi, vendar je uvedlo izjemne spremembe. Skrivnostne sestavine vključujejo: dolgotrajnost – dosledno reševanje problemov skozi desetletja; obseg – območje, večje od 1000 hektarjev, kar poudarja njegov političen pomen; udeležba skupnosti – z začetnim programom pravega lokalnega svetovanja in vključenosti; zaveza – z usposobljenimi, vedno istimi delavci; in in celovitost - hkratio obravnavanje zaposlovanja, šolanja, stanovanjskih vprašanj, zdravstva, kriminala.

Oživitev območja Salford Quays v Greater Manchestru z regionalnimi skladi

Panorama je obiskala projekte iz Portugalske, Madžarske, Francije, Nemčije, Poljske in skupni francosko-belgijski projekt, da bi si ogledala različne oblike celovitega razvoja v akciji.

Ustvarjalni grozdi – ustvarjalnost kot gonilna sila

Óbidos na Portugalskem je priljubljena turistična točka, znana po svoji srednjeveški arhitekturi. V slikovitem mestu in njegovi okolici kar vrvi od ustvarjalnosti: ustvarjalni grozd nudi regiji sveže poslovne zamisli, ki imajo nato pozitivne posledice za tradicionalno podeželsko gospodarstvo.

Stari samostan Svetega Mihaela v Óbidosu je bil obnovljen v prostore organizacije ABC Support System, ki nudi pomoč ustvarjalnim podjetnikom. Oblikovanje, turizem, založništvo ali izdelovanje nakita – pod eno streho so združeni različni profili.

„Delo [...] temelji na ključni zamisli: če smo soočeni z območjem, ki je majhno ali oslABLJENO, moramo uvajati in razvijati edinstvene projekte,“ pravi Telmo Faria, župan Óbidosa. „Ustvarjalni grozdi“ so projekt, ki zamisli pretvarja v dejanja. Spodbuja ustvarjalnost v majhnih krajih, da bi okrepil kulturno in gospodarsko dejavnost, to pa je pristop, ki je sicer značilen za velika mesta.

Poleg spodbujanja podjetništva, ki je glavni cilj, celovit pristop ustvarja pomembne stranske učinke, npr. za gospodarstvo znanja ali oživitve sosesk. Odpiranje galerij, tematskih restavracij in specializiranih šol ter organizacija delavnic ali sejmov gredo z roko v roki z dosežki v sektorjih, kot so turizem, gostinstvo, kmetijstvo in pohištvo, ki so že dolgo časa del lokalnega gospodarstva.

Ta koncept se začne izvajati na 10 partnerskih lokacijah, ki so del mreže, ki jo vodi Óbidos.

USTVARJALNI GROZDI - FINANCIRANJE

Skupni proračun projekta: 709 337 €
Prispevek ESRR: 532 380 €

VEČ NA TO TEMO:

<http://urbact.eu/en/projects/innovation-creativity/creative-clusters/>

Četrť Magdolna, Budimpešta: lokalna skupnost na prvem mestu

Pomagati ljudem, da si bodo pomagali sami – to je temeljno načelo projekta za četrt Magdolna. Projekt obravnava socialna, gospodarska in okoljska vprašanja ter vključuje prebivalce v vsak posamezen korak procesa.

Z visoko stopnjo brezposelnosti in kriminala, nizko stopnjo izobrazbe in slabimi stanovanjskimi razmerami je četrt Magdolna (okrožje Józsefváros) eno izmed najrevnejših območij Budimpešte. Leta 2005 se je začel izvajati projekt, da bi se te razmere spremenile. Izhodišče je bila predpostavka, da je za izboljšanje življenjskih razmer potreben celovit pristop, ki upošteva tri temeljne elemente oživitve mest (družbo, gospodarstvo in okolje).

In kdo lahko to bolje doseže, kot sami prebivalci? Z vključevanjem prebivalcev v oblikovanje in izvajanje različnih ukrepov je bilo tveganje neizpolnitve ciljev minimalno.

Projekt obnavljanja trga Mátyás, katerega cilj je bil dati trgu funkcijo gradnje skupnosti, je en primer, kako se je ta zamisel prenesla v prakso. Na srečanjih s prebivalci se je razpravljalo o načrtih, v teku faze oblikovanja so bile opravljene ankete, učenci iz lokalne šole pa so oblikovali „kupe za sedenje“ za trg. Naslednje faze so bile preureditev prometa, izgradnja javnih sanitarij, oblikovanje območja za pešce in odprtje družbenega centra v nekdanji tovarni rokavic, ki gleda na trg.

Ta program je prvi poskus Madžarske v smislu rehabilitacije okrožja z neposredno vključenostjo prebivalcev in povezovanjem socialnih, kulturnih in tehničnih vidikov.

PROJEKT ZA ČETRŦ MAGDOLNA – FINANCIRANJE

Skupni proračun projekta: 8 180 047 €
Prispevek ESRR: 7 218 733 €

VEČ NA TO TEMO:

<http://www.rev8.hu/>

Île-de-France: gradnja bolj zelene prihodnosti

Zeleni gradbeni sektor se je pojavil kot pravi rešitev za območje Sena-Aval.

S spodbujanjem te ključne industrije se obravnava niz medsebojno povezanih vprašanj, ki vplivajo na regijo.

Območje Sena-Aval, ki leži na zgornjem toku reke Sene severozahodno od Pariza, trpi zaradi posledic deindustrializacije, izgube delovnih mest ter neskladja med kvalifikacijami in delovnimi mesti. Zaradi tega je število ljudi, ki se vsak dan vozijo na delo, močno naraslo.

Za uskladitev potreb in zmogljivosti območja je bil oblikovan zeleni gradbeni sektor: ugodne razmere se ustvarjajo z načrtovano gradnjo 2 500 novih stanovanj na leto od leta 2010 kakor tudi z novimi smernicami na področju energetske učinkovitosti stavb. Dodatne zmogljivosti predstavljajo velika razpoložljiva delovna sila, visoko število obstoječih podjetij v gradbenem sektorju in bližina reke. Pozitivni stranski učinek je ta, da poklici v gradbenem sektorju postajajo čedalje zanimivejši zaradi povezav z novimi tehnologijami.

Zaradi finančnih sredstev, ki so zdaj na voljo v okviru projekta za celovit razvoj mest In'Europe, je bila oblikovana vsestranska ponudba, ki vključuje prostore za usposabljanje, svetovanje za podjetnike in ukrepe za spodbujanje povpraševanja. Junija 2009 je svoja vrata odprla tudi Agencija za zeleno gradnjo (Green Building Agency). Pod njenim okriljem deluje inštitut za usposabljanje na področju zelene gradnje (IFECCO), ki je prvi te vrste v regiji.

Tu so tudi prizadevanja za spodbujanje povpraševanja v sektorju zelene gradnje. Ta segajo od kampanj za ozaveščanje do regulativnih ukrepov, ki spodbujajo uporabo lesa kot gradbenega materiala.

„Inštitut ustvarja učinek vzvoda,“ pojasnjuje Jean-Marie Ripar, direktor za gospodarski razvoj in zaposlovanje v organizaciji Communauté d'Agglomération Deux Rives de Seine, ki je zadolžena za projekt. „Prebivalce pripravlja na trg delovne sile jutrišnjega dne.“

PROJEKT IN' EUROPE V OBMOČJU SENA-AVAL – VIRI FINANCIRANJA (2007–2013)

Regionalni skladi:

ESRR: 12 milijonov €

ESS: 4 milijone €

Drugi viri:

EKSRP: 1,07 milijona €

VEČ NA TO TEMO:

<http://www.europeidf.fr>

Inovacijski kapital: usmerjanje raziskav iz laboratorija na trg

Sklad za kapitalske naložbe, ki ga upravlja Małopolska agencija za regionalni razvoj (Małopolska Regional Development Agency, MARR) na Poljskem, ustvarja povezavo med lokalnimi raziskovalci in podjetniki.

Zaradi številnih visokošolskih, poslovnih in znanstvenih ustanov je sektor raziskav in razvoja ena izmed ključnih prednosti regije, kar potrjujejo tudi kazalniki, kot je število prijavljenih patentov. Sklad je bil ustanovljen z namenom, da izkoristi ta potencial in nove zamisli. To vključuje prenos novih tehnologij iz raziskovalnih enot na trg.

Seznam sektorjev, ki prejemajo finančno pomoč, je dolg: za sredstva lahko zaprosijo projekti s področja IKT, obnovljivih virov energije, varstva okolja, zdravstvenih tehnologij, medicinskega inženiringa in farmacije.

Regija nima koristi samo v gospodarskem smislu; obravnavajo se tudi vprašanja s področja informacijske družbe, okolja in zdravstvenih storitev, obenem pa se ustvarja trg za raziskave in izobraževalne zmogljivosti. S povezovanjem različnih vprašanj je doseženo splošno izboljšanje življenjskih razmer.

„S pomočjo sklada pripravljamo podlago za regionalni razvoj znanja in inovacij,“ pravi Anna Wełmińska, strokovnjakinja za predinkubacijo na MARR.

Finančna sredstva so na voljo na dveh ravneh: v predinkubacijski fazi, ki vključuje izbiranje projektov, tehnološko revizijo in izbiro zasebnega vlagatelja. Temu sledi faza vlaganja kapitala.

Najvišja vrednost delnic dosega 200 000 €. Do danes je sklad koristilo 40 posameznikov, med katerimi so bili znanstveniki, raziskovalci in podjetniki.

SKLAD ZA KAPITALSKE NALOŽBE – FINANCIRANJE (2009–2013)

Skupni proračun: 6 943 911 €

Prispevek ESRR: 85 %

VEČ NA TO TEMO:

<http://www.marr.pl/>

EUROMÉTROPOLE
EUROMETROPOOL
LILLE • KORTRIJK • TOURNAI

Na stičišču različnih kultur: Evrometropola Lille-Kortrijk-Tournai

Osnovni namen pri ustvarjanju Evrometropole je bil olajšati življenje prebivalcem obmejnega trikotnika, ki ga tvorijo mesta Lille, Kortrijk in Tournai.

„Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje“ (EZTS), ki je bilo ustanovljeno leta 2008, obsega somestje Lille (severna Francija) ter belgijski mesti Kortrijk (Flandrija) in Tournai (Valonija). Skozi to aglomeracijo teče nekaj ločnic: zajema tri regije v dveh državah, kjer se govorita dva jezika (francoščina in nizozemščina).

Povezovanje različnih vidikov teritorialnega razvoja se je pokazalo kot uspešno pri odstranjevanju ovir na tem območju. „Govorimo o obmejni regiji z dolgoletno tradicijo čezmejnih izmenjav na različnih ravneh,“ pojasnjuje Céline Deléglise, vodja komunikacij v Evrometropoli. „Vendar pa je treba premagati še druge ovire. Naš izziv je združiti te različne kulture.[...] Prizadevamo si za spodbujanje gospodarskih, družbenih in tudi kulturnih izmenjav.“

Struktura, ki je bila vzpostavljena, da bi se dosegel ta cilj, vključuje politične predstavnike, civilno družbo in strokovnjake iz različnih regij. Oblikovanih je bilo šest tematskih delovnih skupin, ki delajo na razvoju Evrometropole. Ukvarjajo se z gospodarskim razvojem, mobilnostjo, teritorialno strategijo, javnimi storitvami, turizmom in kulturo.

Opravljen delo že vnaša prve spremembe v vsakodnevno življenje ljudi. Cenejša vozovnica za vlak med Lillom in Kortrijkom ter vzpostavitev neposredne povezave med Kortrijkom in Tournaiem prihranijo ljudem, ki se vsak dan vozijo v službo, čas in denar. Večja mobilnost daje pomembno spodbudo čezmejnemu trgu dela. Za to si prizadeva tudi vsakoletni čezmejni zaposlitveni sejem, na katerem se lahko srečajo delodajalci in iskalci zaposlitve iz treh regij. Letošnji sejem bo potekal 28. oktobra v Kortrijku.

Objava čezmejnega turističnega zemljevida omogoča lažje obiskovanje obeležij na drugi strani regionalnih, nacionalnih ali jezikovnih meja. Obstajajo tudi načrti za objavo skupnega kulturnega programa.

Oblikovalci odločitev iz Evrometropole posebno pozornost namenjajo tudi socialnim vprašanjem. Med cilji, ki jih želijo doseči s svojimi ukrepi, so tudi domovi za starejše občane: „Odstraniti moramo ovire, da bi uskladili ponudbo in povpraševanje,“ pravi gospa Deléglise. To ne vključuje samo upravnih vprašanj glede sprejema oskrbovancev na drugi strani meje, temveč tudi jezikovno znanje negovalcev.

Jezikovne ovire predstavljajo splošen problem in na obzoru so ciljno usmerjeni ukrepi za njihovo premagovanje. Projekt Transfrontalia, ki je upravičen do regionalnih finančnih sredstev v okviru programa EU INTERREG IV, bo spodbudil učenje in uporabo obeh jezikov v treh regijah.

Trikotnik Lille-Kortrijk-Tournai je največja obmejna aglomeracija Evrope – to raznoliko območje ima dva milijona prebivalcev in obsega 3 550 km². V projekt je vključenih 145 občin in 14 javnih organov na nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

KAJ JE EZTS?

„Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje“ (EZTS) je evropski pravni instrument, ki se uporablja neposredno v vseh državah članicah EU od 1. avgusta 2007. Združenje, ki je bilo vzpostavljeno za namen izboljšanja čezmejnega, čeznacionalnega in znotrajregionalnega sodelovanja, omogoča regionalnim in lokalnim organom, da vzpostavijo strukture sodelovanja s pravno osebnostjo. Prvi tovrsten primer je Evrometropola Lille-Kortrijk-Tournai.

VEČ NA TO TEMO:

<http://www.lillemetropole.fr/>

Celovit mestni razvoj v Leipzigu: nastajajoča zgodba o uspehu

Vzhodnonemško mesto Leipzig se je v zadnjih desetletjih navdušujoče preoblikovalo. Stopnje brezposelnosti so padle, kakovost življenja pa se je na splošno povečala, temu trendu pa sledi naraščajoče število prebivalstva. V ozadju tega procesa je izvajanje Leipziške listine za celovit razvoj mest.

Listina je bila kot okvir za trajnostni razvoj mest v Evropi sprejeta na neuradnem ministrskem srečanju v Leipzigu leta 2007. Proces spremljanja izvajanja se je začel leta 2008 z razvojem „referenčnega okvira za trajnostno mesto“. Da bi se za to nalogo zagotovila „lokalna preizkusna podlaga“ na evropski ravni, je bila v okviru programa URBACT oblikovana delovna skupina šestih mest LC-FACIL.

Leipzig lahko kot vodilni partner v tej pobudi ponudi veliko strokovnega znanja in izkušenj: z izkušnjami, ki jih je v zadnjem desetletju pridobil z oživitvijo prikrajsanih okrožij na načelih celovitosti, je leta 2009 razvil vsestrani „pojem celovitega razvoja mest“. Veliko število specifičnih pojmov, ki sodijo v ta okvir, kaže na zapletenost tovrstne razvojne strategije – vključujejo stanovanjske zadeve, trg dela, zelene površine, izobraževanje, kulturo in promet, če naj navedemo le nekatere. Bistvene izboljšave so bile dosežene z opredelitvijo interdisciplinarnih ciljev in prednostnih nalog na področju prostorske ureditve.

Mesto danes privlači mnoge mlajše ljudi, zahvaljujoč boljšim življenjskim razmeram in dinamičnemu trgu dela. Vendar pa je treba ta celovit proces popeljati še naprej: kontinuiteto med strategijo in ukrepanjem je treba zagotoviti na vsakodnevni ravni. Mehanizmi vrednotenja in sistem spremljanja zagotavljajo srednjeročno do dolgoročno trajnost.

LC-FACIL – FINANCIRANJE RAZVOJNE IN IZVEDBENE FAZE (2009–2011)

Skupni proračun projekta: 299 240 €

Prispevek ESRR: 228 727 €

Javno sofinanciranje iz drugih virov: 70 513 €

VEČ NA TO TEMO:

<http://urbact.eu/en/projects/disadvantaged-neighbourhoods/lcfacil/>

Mestno središče Leipziga

BAVARSKA: CELOVITI UKREPI POMAGAJO STRUKTURNO ŠIBKEJŠIM OBMOČJEM IZKORISTITI VSE MOŽNOSTI

BAVARSKA JE NAJVEČJA NEMŠKA ZVEZNA DEŽELA. KOT REGIJA JE NA DRUGEM MESTU PO ŠTEVILU PREBIVALSTVA, NJEN BDP PA MOČNO PRESEGA POVPREČJE EU.

„Posebnost regionalnega financiranja na Bavarskem je njegova usmerjenost v strukturno šibkejša, predvsem podeželska okrožja v vzhodni Bavarski: Zgornja Frankonija, Spodnje Pfalško in Spodnja Bavarska prejemajo 60 % finančnih sredstev ESRR,“ pojasnjuje Martin Zeil, bavarski minister za gospodarske zadeve.

V teh okrožjih so celoviti ukrepi temeljnega pomena za zmanjševanje strukturnih pomanjkljivosti. Posebna pozornost je namenjena povezavam med mesti in sosednjimi podeželskimi območji, da bi se ustvaril verižni učinek, ki sega izven mestnih središč. Vpliv na medsebojno delovanje dejavnikov, kot so naravni in človeški viri, industrijski vzorci, inovacije, razvoj mest in infrastruktura, je takšen, da prinaša koristi vsem regionalnim akterjem.

Strukturno močnejše območje Münchna, ki ne sodi v okvir teh ukrepov, prejema finančna sredstva za celovite ukrepe prek pobud na področju mednarodnega sodelovanja.

Naslednji primeri prikazujejo izvajanje celovitega pristopa v regiji.

„DEDIŠČINA KOT PRILOŽNOST“ ZA ZGODOVINSKO MESTNO POKRAJINO REGENSBURG

Vzpostavljanje ravnovesja med njenimi različnimi funkcijami je ključno za ohranitev starega mestnega jedra

Mestno središče Regensburga kot del Seznama svetovne dediščine UNESCO se ponaša z edinstveno arhitekturo: na starodavnih zgradbah so še vidni ostanki zgodovine mesta kot osrednjega evropskega trgovskega središča, ki sega tja do visokega srednjega veka.

Staro mestno jedro danes izpolnjuje številne različne potrebe: trgovine, stanovanjske hiše in objekti za prosti čas se morajo prilagoditi zahtevam mobilnosti in turizma.

Pri tem pomaga prav projekt „Dediščina kot priložnost“. Njegovo vodilno načelo je, da je treba zgodovinske mestne krajine šteti za žive organizme, ki lahko preživijo samo s celovitim obravnavanjem vseh njihovih funkcij.

V Regensburgu potekajo dela, da bi se zadovoljila zahteva po novi infrastrukturi in izboljšanju javnega prevoza, ne da bi se pri tem uničile zgodovinske stavbe. Cilj: ohraniti privlačnost teh stavb za prebivalce in turiste ter obenem ponovno vzpostaviti donosnost za lokalne prodajalce. Številne dobre prakse so pokazale, kako se lotiti tega izziva, med drugim tudi „Koncept maloprodaje 2020“, ki se je pričel izvajati zato, da bi prodajalcem iz starega mestnega jedra pomagali konkurirati nakupovalnim središčem.

Mesto si prizadeva za razvoj celovitega načrta upravljanja kulturne dediščine.

MÜNCHEN IN NJEGOVO ZALEDJJE – POGLED IZVEN MESTA

Glavno mesto Bavarske je gospodarsko središče regije, njegovo prebivalstvo pa je v zadnjih desetletjih nenehno naraščalo. Celovit pristop bi moral pripomoči k trajnostni rasti.

München je vključen v mrežo CityRegion.Net, ki pomaga svojim partnerjem izboljšati regionalno sodelovanje in se predvsem spopasti s širjenjem mestnega območja. V Münchnu se izvajajo številni ukrepi za izboljšanje sodelovanja med samim mestom in njegovim zaledjem.

Prvi korak je bil izdelava povzetka najboljših praks na področju odnosov z javnostmi, da bi se spodbudilo izvajanje skupnih regionalnih dejavnosti in ustvarila regionalna identiteta.

Vzpostavljena je bila lokalna delovna skupina, ki jo sestavljajo ključni akterji: velemestno območje München, občine iz regije, regionalno javno prevozno podjetje MVV, univerze, organi regionalnega načrtovanja in Bavarsko državno ministrstvo za gospodarstvo, infrastrukturo, promet in tehnologijo.

Ta skupina opredeljuje problematična področja in predstavlja možne rešitve. Področja, kjer se je to tesno sodelovanje pokazalo kot učinkovito, vključujejo načrtovanje in vzdrževanje regionalnih rekreacijskih točk, kot so javna jezera in kolesarske steze, ter prometna vprašanja, kot je preprečevanje prometnih zastojev.

BAYREUTHSKI BIOENERGETSKI PROJEKT POVEZUJE KMETIJSKO-OKOLJSKA IN ENERGETSKA VPRAŠANJA

Bayreuth je bil izbran kot ena izmed 25 bienergetskih vzorčnih regij države, ki izvaja inovativne okvire, da bi dosegel trajnostno izkoriščanje bioenergije.

Zakaj Bayreuth? „Ker 90 % regije predstavljajo kmetijska zemljišča in gozdovi, Bayreuth nudi odlične pogoje za uporabo bioenergije,“ pravi regionalni vodja Alexander Popp. „Z bioenergijo se lahko pokrije polovica energetskih potreb zasebnih gospodinjstev, s tem pa se ustvarijo nova delovna mesta in dobiček v višini najmanj 50 milijonov €.“

Bioenergija z združevanjem okoljskih vprašanj, kmetijske pridelave in energetskih potreb nudi edinstveno priložnost, da odnos med mestom Bayreuth in podeželskimi območji okoli njega prinese koristi vsem – bioenergija, ki se ustvarja na regionalni ravni, se lahko hitro prenese v mesto.

In na kakšen način si regija prizadeva doseči to veliko povečanje? Projekti vključujejo raziskave bioenergetskih pridelkov, razvoj učnega gradiva, ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti bioenergetskih objektov in celo umetnost iz plastike: projekt „energija v umetnosti“, ki je bil predstavljen na dogodku DNEVI ODPRTIH VRAT 2009, je namenjen vključevanju javnosti.

POVEZOVANJE

V AKCIJI

Skupna podlaga je usmerjena v celovito oblikovanje politike in v to, kaj lahko regionalna politika predstavi, zato preučuje vlogo celovitega pristopa v zvezi s pomorsko politiko, podnebnimi spremembami in inovacijami.

Inovacije – vizija za podjetja v regijah

Inovacije so ključ za doseganje in ohranitev konkurenčnosti evropskih podjetij. V tem pogledu med regijami obstajajo velike razlike. Zato je za obdobje 2007–13 namenjenih skoraj 25 % sredstev iz kohezijskega sklada za inovacije ter raziskave in razvoj.

Vendar ni dovolj samo zagotoviti denar: potrebne so tudi učinkovite in prilagojene rešitve, da bi se zagotovilo, da bodo inovacije tudi prinesle dobiček. To še toliko bolj drži v časih krize, ko se v podjetjih porajajo pomisleki o zneskih, porabljenih za inovacije, če ni takojšnjih rezultatov.

Kako je mogoče najučinkoviteje zagotoviti podporo inovacijam? En vidik je upoštevanje edinstvenih razmer v določeni regiji, drug pa oblikovanje in uporaba strokovnega znanja in izkušenj. Zato direktorat za inovacije Generalnega direktorata za podjetništvo in industrijo in Generalni direktorat za regionalno politiko tesno sodelujeta, da bi inovacije ustvarile rezultate za regije.

Za vzpostavitev baze znanja se razvijajo dodatna orodja: novi „Monitor regionalnih inovacij“ je orodje, ki analizira regionalne politike in strategije na področju inovacij in ki bo dopolnilo obstoječe pobude, kot sta „Evropski semafor inovacij“ in „Preglednica trendov v politiki inovacij“.

„Evropski observatorij grozdov“ nudi kvantitativno analizo podjetniških grozdov in prostorsko opredelitev grozdnih organizacij v Evropi. Grozdi so eno izmed gonil inovacij v regijah. Prizadevanja Komisije, da bi postali vzgajališče odličnosti, so podprta z regionalnimi finančnimi sredstvi za projekte, ki vključujejo oblikovanje in razvoj grozdov. Izboljšanje kakovosti vodenja grozdov obravnava pobuda za odličnost evropskih grozdov z novimi orodji in načrti usposabljanja, ki so na voljo regijam in grozdnim organizacijam.

Izmenjavo dobrih praks med regijami spodbujajo pobude, kot je zdaj neodvisna mreža „Inovativne regije v Evropi“ (IRE), ki je bila vzpostavljena v okviru politike inovacij Komisije. Izvaja se še veliko drugih pobud mrežnega povezovanja, ki vključujejo vidike tako regionalne politike kot politike inovacij. Cilj mreže RAPIDE, enega izmed pospešenih projektov v okviru pobude „Regije za gospodarske spremembe“, je zagotoviti javnemu sektorju boljša orodja za uvajanje inovacij na trg.

Medtem ko politika inovacij pomaga pri razvijanju novih okvirov, regionalna politika zagotavlja glavnino finančnih sredstev, da bi se ti okviri uresničili po vsej Evropi. Inovacije storitev in ustvarjalna industrija sta dva primera takšnih novih pomembnih področij.

VEČ NA TO TEMO:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/index_sl.htm

Obravnavali bomo, kako krajevno zasidran značaj regionalne politike prispeva k celovitemu oblikovanju politike. Naslednja tri področja so izpostavljena kot primeri, kako se regionalna politika prilagaja drugim prednostnim področjem ukrepanja na ravni EU, pri čemer dopolnjuje tematske strategije z usmerjenimi ukrepi na kraju samem.

Pomorska politika – morska razsežnost krajevno zasidranega pristopa

V nasprotju s politiko inovacij in njenimi horizontalnimi cilji pomorska politika EU temelji na celovitem pristopu. Nova celovita politika se je pričela izvajati leta 2006 z usmerjenostjo v regije, da bi se kar najučinkoviteje obravnavale vse posebnosti teh regij.

Z 22 obalnimi državami članicami in obalo, ki je sedemkrat daljša od obale Združenih držav, pomorske regije tvorijo velik del ozemlja EU. Trenutno predstavljajo skoraj polovico njenega prebivalstva in BDP. Zato je seznam gospodarskih in rekreacijskih dejavnosti, ki so povezane z morjem, precej dolg: sega naprej od ribištva, pomorskega prometa in ladjedelništva ter vključuje proizvodnjo električne energije, raziskave, turizem, ribogojstvo, če naj omenimo le nekatere.

„Teritorialna kohezija ima tako svojo kopensko kot morsko dimenzijo,“ povzema Eddy Hartog, vodja enote, odgovorne za Atlantik, najbolj oddaljene regije in Severno ledeno morje na Generalnem direktoratu za pomorske zadeve in ribištvo. Pojasnjuje, kako se ti dve politiki naravno dopolnjujeta: različni cilji, ki naj bi jih izpolnila pomorska politika, se spodbujajo z usmerjenimi naložbami v obalnih regijah prek regionalnih skladov.

Cilji, ki so za celovito pomorsko politiko opredeljeni v „Modri knjigi“, ki jo je leta 2007 predstavila Komisija, segajo od trajnostne izrabe morij z izboljšanjem podlage znanja do izboljšane kakovosti življenja v obalnih regijah ter vodilnega položaja in prepoznavnosti EU na mednarodni ravni v pomorskih zadevah.

Ker obala prečka številne državne meje, večina regionalnih naložb, povezanih s pomorsko politiko, zahteva čezmejno in čeznacionalno financiranje, kot je financiranje, ki je zagotovljeno s programi INTERREG, ki se lotevajo vprašanj, kot so onesnaževanje morij in oblikovanje pomorskega sodelovanja.

Regionalna finančna sredstva so na voljo tudi za pomorske raziskave, usposabljanje pomorskih delavcev ter zaščito naravne in kulturne dediščine.

Strategija EU za regijo Baltskega morja je en primer skupnih prizadevanj pomorske in regionalne politike, da bi se doseglo celovito ukrepanje, ki bi koristilo celotni makroregiji v smislu napredka, okolja, dostopnosti in varnosti.

VEČ NA TO TEMO:

<http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/>

Podnebne spremembe – lokalno ukrepanje proti globalnemu segrevanju

Trenutno ni mogoče sprejeti nobene pobude za regionalni razvoj, ne da bi jo prej primerjali z zahtevami v zvezi s trajnostjo podnebja. Cilj novega Generalnega direktorata Komisije za podnebne ukrepe, ki je bil oblikovan februarja letos, je pospešiti boj proti globalnemu segrevanju in zagotoviti, da se bo dosegel velikopotezni cilj 20-odstotnega zmanjšanja emisij ogljikovega dioksida do leta 2020. Ta premik proti večji trajnosti dopolnjuje doslej največji delež regionalnih finančnih sredstev, ki je bil kdaj koli dodeljen okolju prijaznim projektom.

Številnih izzivov, ki so vključeni v boj proti podnebnim spremembam, se je mogoče lotiti samo lokalno. Pri vlaganju regionalnih sredstev v obsežno infrastrukturo, kot so ceste in mreže javnega prevoza, je na primer treba upoštevati podnebna vprašanja. Prav tako bo blaženje podnebnih sprememb potekalo v različnih oblikah, odvisno od razmer v posamezni regiji: s financiranjem raziskav čistih tehnologij, naložbami za preprečevanje poplav in dezertifikacije ali spodbudami za podjetja za preprečevanje onesnaževanja.

Medtem ko ukrepi za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov koristijo vsem nam, naložbe v zeleno gospodarstvo na lokalni ravni pomenijo tudi korist za regije, saj ustvarjajo delovna mesta in izboljšujejo konkurenčnost lokalnih podjetij.

Z raznoliko naravo teh naložb ukrepi na regionalni ravni prispevajo k samopostavljenemu cilju Generalnega direktorata za podnebne ukrepe: podnebnim spremembam prilagoditi celoten niz politik EU, ki segajo od kmetijstva in razvoja podeželja do zdravja, vode, industrije in raziskav.

VEČ NA TO TEMO:

http://ec.europa.eu/climateaction/index_sl.htm

RAZVOJ MEST

IN CELOVITA POLITIKA

Celovit razvoj mest – osrednja točka evropske kohezijske politike in cilj, ki ga podpirajo vsi njeni programi. Mesta in regije po vsej Uniji uporabljajo celovito oblikovanje politike, da bi podprli trajnosten, vključujoč in inovativen razvoj mest. Ta skupni „urbanistični pravni red“ je ključnega pomena za uspeh trenutne politike in postaja eden izmed ključnih ciljev politike po letu 2013.

Zakaj so mesta pomembna

Mesta so motor, ki poganja regionalno rast, in ključ za povečanje konkurenčnosti EU po vsem svetu. Kraji in mesta morajo pritegniti prebivalce in tudi podjetja, ohranjanje privlačnosti mestnih prostorov za življenje in delo pa je izziv za organe oblasti. Poiskati morajo rešitve problemov, s katerimi so soočeni, da bi mestom omogočili, da kar najbolj izkoristijo priložnosti, ki se porajajo.

Razvoj mest je treba podpreti na vseh ravneh in čeprav EU ni neposredno vključena v mestne politike, ki jih izvajajo države članice, imajo njene politike, predvsem tiste, ki se nanašajo na kohezijo, neposreden vpliv. To je treba upoštevati.

Pogled nazaj: podpora regionalne politike celovitemu razvoju mest

V zadnjih dveh desetletjih so bile uvedene številne pobude EU v podporo razvoju mest. Te so se začele z mestnimi pilotnimi projekti (1989–1999), usmerjenimi v gospodarski razvoj, okoljske ukrepe, povezane z gospodarskimi cilji, oživitvev zgodovinskih središč in izkoriščanje tehnoloških zmogljivosti mest. 59 projektov, ki so se izvajali v dveh fazah, je podprlo 14 držav članic.

Pobuda Skupnosti URBAN (1994–2006) je izhajala iz izkušenj, pridobljenih v pilotnih projektih 200 mest po vsej Evropi. V dveh programskih obdobjih je pobuda URBAN zagotovila 1,6 milijarde € pomoči Skupnosti. Z vključevanjem mestne razsežnosti (2007–2013) je bila glavna dediščina pobude Skupnosti URBAN vključena v nacionalne in regionalne operativne programe v okviru ciljev konvergence ter regionalne konkurenčnosti in zaposlovanja.

Kaj so cilji?

Glavni politični cilji vseh teh dejavnosti na evropski ravni so:

- okrepitev gospodarskega napredka in zaposlovanja v krajih in mestih;
- spodbujanje enakosti, socialnega vključevanja in obnove v mestnih območjih;
- zaščita in izboljšanje mestnega okolja, da bi se dosegla lokalna in globalna trajnost;
- prispevanje k dobremu upravljanju in krepitevi vloge na lokalni ravni.

Ta pomemben korak je pripomogel k vključevanju različnih sektorskih in tematskih politik v mestih po vsej Evropi. Vsa evropska mesta so prvič postala potencialni upravičenci sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR).

Mrežni program na področju razvoja mest URBACT (2002–2013) je dal dodatno podporo izmenjavi strokovnega znanja in izkušenj med mesti in urbanističnimi strokovnjaki v Evropi.

Projekt Urban Audit od leta 2003 nudi trdno bazo podatkov za oceno stanja evropskih mest in primerljive podatke za 321 mest po vsej EU. Leta 2010 je to bazo dopolnila publikacija Urban Atlas, ki nudi podrobne digitalne zemljevide za več kot 300 območij iz baze Urban Audit na podlagi satelitskih posnetkov.

Toda ali to deluje?

„Leipziška listina o trajnostnih evropskih mestih“ (2007) priporoča večjo izrabo celovitih pristopov politike razvoja mest in namenitev posebne pozornosti prikrajsanim soseskam. Pozitiven vpliv izhaja iz vključevanja mestne razsežnosti, kar pomaga pri izpolnjevanju teh ciljev.

Glede na to, da se je ta premik v praksi zgodil sredi najpomembnejše širitve EU in da so številne države začele prvič izvajati takšne pobude, to nikakor ni majhen dosežek. Polovica operativnih programov ima močno mestno razsežnost, za naložbe v mesta pa je namenjenih približno 10 milijard € sredstev iz ESRR.

Vendar pa ima vključevanje tudi svoje meje. V prihodnjih letih bo pomembno, da se izkoristijo vse možnosti programov kohezijske politike in da se obravnavajo glavne možnosti za nadaljnje izboljšanje:

- zainteresirane strani iz mest se morajo bolj vključiti v oblikovanje in razvoj programov, organi pa si morajo bolj prizadevati za njihovo vključitev;
- čeprav je celovit pristop zahteven, daje v težkih okoliščinah ponavadi boljše rezultate, kar je treba upoštevati;
- osredotočiti se je treba na izboljšanje mest. To pogosto pomeni, da je treba biti inovativen in ne konzervativen. Obstaja veliko priložnosti, saj pobuda Skupnosti URBAN nudi številne primere za inovacije;
- izmenjava znanj je ključni dejavnik uspeha. To je mogoče doseči s spodbujanjem mrežnega povezovanja med bolj in manj izkušenimi mesti.

Združevanje, nova dinamika

Treba je opraviti še veliko dela, da bi politike razvoja mest lahko prepletle vrsto različnih ciljev in niti, namesto da bi se osredotočale samo na en sektor.

Obetajoča pobuda v tem pogledu se je začela izvajati leta 2008 v Marseillu, kjer so se države članice dogovorile o vzpostavitvi skupnega evropskega referenčnega okvira za trajnostna mesta, da bi spodbudile izvajanje Leipziške listine na lokalni ravni. Ta okvir se trenutno razvija na široki sodelovalni ravni, v katero so vključena mesta, države članice, Evropska komisija in urbanistični strokovnjaki. Na prostovoljni ravni bo mestom ponudil praktično orodje, ki jim bo pomagalo pri uporabi celovitega pristopa pri razvoju strategij in projektov ter vzpostavitvi ravnovesja med različnimi potrebami in interesi.

V prihodnosti bo na vseh ravneh potrebna močna politična zaveza za nadaljnje izvajanje evropskega „urbanističnega pravnega reda“ kot sestavnega dela teritorialne kohezije. Mesta so nedvomno ključnega pomena za zdravo in bogato Evropo. To so kraji, kjer je veliko izzivov, tako trenutnih kot prihodnjih – in to so ključna področja, na katerih lahko gospodarstvo Evrope postane močnejše, bolj zeleno in socialno vključujoče. Zato je krepitev mestnih politik v Evropski uniji ena izmed glavnih političnih prednostnih nalog Komisije.

PODPORA SKUPNOSTI

RAZVOJU MEST

S prihodom nove Komisije so se ponovno opredelili cilji politike. Prav tako napreduje tudi delo na strategijah za naslednje programsko obdobje po letu 2013. Februar je bil zato odličen čas za organizacijo konference o tem, kako najbolje nadgraditi trenutno podporo Skupnosti razvoju mest. Panorama si bo ogledala, o čem se je razpravljalo na konferenci.

Mesta, ki imajo korist od kohezijske politike

Mesta: 70 % prebivalcev EU živi v mestih, vendar pa posebne politike EU o razvoju mest še ni.

Da bi preučili vpliv evropske kohezijske politike na naše kraje in mesta, se je približno 120 ljudi iz raznolikih organizacij zbralo, da bi prisluhnilo govornikom in predstavilo svoje zamisli na seminarju „20 let podpore Skupnosti razvoju mest“, ki je potekal 4. februarja v Bruslju.

Na ta dan so potekala tri srečanja, na katerih so udeleženci preučevali prispevek EU k razvoju mest, razmišljali o prihodnosti in srečanje zaključili s politično razpravo na visoki ravni v proslavitev 20 let podpore razvoju mest.

Dosedanji prispevek

Od svojega nastanka leta 1989 je kohezijska politika EU obravnavala vprašanja, povezana z razlikami znotraj mest in prikrajskimi soseskami. Razlog za to je predvsem ta, da so razlike v bogastvu in rasti znotraj enega mesta včasih večje od razlik med najmanj in najbolj razvitimi regijami v Evropi. Te neenakosti so predstavljale oviro za rast, zato je bil poskus njihovega zmanjševanja izhodišče za prvi ukrep na ravni Skupnosti.

Na prvem srečanju so govorniki spregovorili o prispevku programov URBAN k razvoju.

” Mesta morajo biti polnopravni partnerji v pripravi obdobja 2014–2020, zato pozivamo države članice, da podprejo močno mestno razsežnost v naslednjem sklopu predpisov kohezijske politike. “

Rudolf NIESSLER
direktor za usklajevanje politike,
Generalni direktorat za regionalno politiko,
Evropska komisija

Mejniki – na pravi poti!

Kljub majhnemu proračunu (0,4 % proračuna kohezijske politike za obdobje 2000–2006) je bila pobuda Skupnosti URBAN izredno priljubljena in cenjena po vsej EU. 180 posameznih oblikovanih programov je pomagalo pri preizkusu novih pristopov v razvoju mest in dalo pomemben prispevek k inovativni kohezijski politiki.

V programskem obdobju 2007–2013 se je razsežnost razvoja mest še povečala. Pristop ni več eksperimentalen, temveč je vključen v vse programe kohezijske politike. Čeprav je za oblikovanje posebnih zaključkov še prezgodaj, je jasno, da je povečanje finančnih sredstev z 0,4 % na 3 % skupnih dodeljenih sredstev pomagalo spodbuditi razvoj mest. Kljub temu je bilo tudi nekaj slabosti, predvsem se pri vključevanju izgubi inovativni značaj razsežnosti mest.

” Celoviti pristop je bil deležen širokega soglasja in je na splošno sprejet v urbanističnih programih v vseh regijah Španije. Izvaja se skupaj s programi kohezijske politike. “

Beatriz CORREDOR SIERRA
španska ministrica
za stanovanjske zadeve

Kaj prinaša prihodnost?

Pred nami so izzivi, ki so predvsem povezani z gospodarsko in socialno polarizacijo. Velike izzive predstavljajo demografske spremembe, predvsem zato, ker je za nekatere regije značilen pritek ljudi v čedalje bolj naseljene in prenapolnjene kraje, medtem ko se druga področja soočajo z upadom gospodarstva in starajočim se prebivalstvom, saj tako mladi kot visoko usposobljeni delavci ta območja zapuščajo. Mesta nudijo odličen okvir za eksperimentalne temeljne pristope, ki delujejo kot inkubatorji inovativnih rešitev.

” Povezane so vse ravni – vendar potrebujemo kakovostno lokalno upravo, vlagati moramo v ljudi. V prihodnosti bo treba mobilizirati vse ravni oblasti. “

Danuta HÜBNER
poslanka Evropskega parlamenta, predsednica
Odbora REGI Evropskega parlamenta,
nekdanja komisarka za regionalno politiko

NAJBOLJ ODDALJENE REGIJE – CELOVIT PRISTOP

Najbolj oddaljene regije so edinstvena lastnost Evropske unije (EU) zaradi svoje izolacije in iz nje izhajajočih razmer, ki vplivajo na njihov razvoj in delovanje. Ta poseben status je priznan tudi v uradnih dokumentih in je pripeljal do tega, da je EU začela izvajati izčrpno in celovito strategijo, ki je posebej prilagojena njihovim razmeram.

Devet geografsko najbolj oddaljenih regij EU, ki se soočajo s svojimi posebnimi gospodarskimi razmerami – Kanarski otoki, Azori, Madeira, Martinique, Guadaloupe, Francoska Gvajana in Réunion kakor tudi Saint Martin in Saint Barthélemy – so posebni, vendar polnopravni akterji v politikah EU.

Njihova oddaljena narava, pojem, ki je bil vpeljan v Amsterdamsko pogodbo (1997) in je vključen v Lizbonsko pogodbo, predstavlja nekaj ovir, vključno z odmaknjenostjo, otoško lego, majhno površino, neprijazno pokrajino in podnebjem, kakor tudi gospodarsko odvisnost od peščice proizvodov. Zato je treba glavnino politik Skupnosti prilagoditi vsakodnevnim razmeram v teh regijah.

Leta 2004 je EU predstavila zares izčrpno in celovito evropsko strategijo za najbolj oddaljene regije. Medsektorski pristop strategije je usmerjen predvsem v zmanjšanje njihovih fizičnih ovir, spodbujanje konkurenčnosti in njihovo vključevanje v lokalno regijo.

EU obravnava te tri prednostne naloge prek skupnega izvajanja posebnih ukrepov v različnih politikah: kohezijski, davčni in kmetijski politiki kakor tudi v ribiški, konkurenčni, prometni, raziskovalni in okoljski politiki. Upoštevanje horizontalne razsežnosti vpliva evropskih politik na najbolj oddaljene regije je torej nenehno v središču pozornosti.

Cilj posebne podpore, ki se podeljuje v okviru ESRR (Evropski sklad za regionalni razvoj), je pomagati pri izboljšanju dostopnosti teh regij, predvsem na prometnem področju.

Večja konkurenčnost najbolj oddaljenih regij izvira iz spodbujanja inovacij in informacijske družbe ter zagotavljanja njihove polne udeležbe v Lizbonski strategiji.

Krepitev njihovega regionalnega vključevanja v lokalno okolje delno podpirajo različni programi „teritorialnega sodelovanja“, ki jih sofinancira ESRR.

Da bi izboljšala doslednost in usklajenost ukrepov, se je Evropska komisija predvsem odločila, da oblikuje oddelek, ki bo ta vprašanja obravnaval znotraj njenega Generalnega direktorata za regionalno politiko. Oblikovana je bila tudi medresorska skupina za najbolj oddaljene regije. Posebno partnerstvo nudi najbolj oddaljenim regijam in njihovim državam članicam priložnost, da oblikujejo memorandume, ki jih nato pošljejo Komisiji. To partnerstvo vključuje tudi tehnične in politične delovne konference.

Prisotnost evropskega komisarja za regionalno politiko na letnem srečanju Konference predsednikov najbolj oddaljenih regij kakor tudi organizacija velikega Foruma za najbolj oddaljene regije Evrope, ki poteka vsaki dve leti v Bruslju in se bo pričel maja 2010, sta jasen dokaz teh prizadevanj.

Vse kaže, da je metoda celovitega pristopa tista pot, ki jo mora ubrati Komisija, ko gre za najbolj oddaljene regije. Brez te poti bi se lahko ogrozil odnos med teritorialno kohezijo in konkurenčnostjo. Celovit pristop nudi možnost postavljanja teritorialnih pogojev sektorskim politikam. Ta pristop se nagiba k združevanju različnih akterjev in ravni odločanja ter področij dejavnosti. Nenazadnje zagotavlja tudi, da se bodo teritorialnost in edinstvene lokalne okoliščine upoštevale na vsaki ravni evropskega ukrepanja.

Kohezijska politika: v središču strategije Evropa 2020

Evropska komisija je 3. marca sprejela strategijo Evropa 2020, da bi gospodarstvo EU pripravila na naslednje desetletje. Osrednji del strategije Evropa 2020 ostaja gospodarska, socialna in teritorialna kohezija, s čimer se želi zagotoviti, da se bodo uporabile vse energije in zmogljivosti in se osredotočile na izpolnjevanje prednostnih nalog strategije. Strategija Evropa 2020 poudarja vlogo kohezijske politike kot ključnega sredstva za ustvarjanje pametne, trajnostne in vključujoče rasti v državah članicah in regijah.

Strategija sloni na treh prepletenih prednostnih področjih, ki se medsebojno krepijo: to so pametna rast, ki razvija gospodarstvo, temelječe na znanju in inovacijah; trajnostna rast, ki spodbuja nizkoogljično in konkurenčno gospodarstvo z učinkovito rabo virov; in vključujoča rast, ki spodbuja gospodarstvo z visoko stopnjo zaposlovanja, ki ustvarja socialno in teritorialno kohezijo.

Napredek pri doseganju teh ciljev se bo meril na podlagi petih reprezentativnih glavnih ciljev na ravni EU, ki jih bodo države članice morale preoblikovati v nacionalne cilje, ki odražajo naslednja izhodišča:

- zaposlenih mora biti 75 % prebivalcev, starih od 20 do 64 let;
- 3 % BDP EU je treba vložiti v raziskave in razvoj;
- izpolniti je treba podnebne/energetske cilje 20/20/20;
- delež ljudi, ki zgodaj prekine šolanje, mora biti nižji od 10 %, in najmanj 40 % pripadnikov mlajše generacije mora imeti doseženo določeno šolsko izobrazbo ali mora diplomirati;
- revščina mora biti odpravljena pri 20 milijonih ljudi.

Kohezijska politika kot eden izmed največjih virov sredstev EU za države članice – in največji vir, namenjen naložbam in razvoju – bo pomembno prispevala k izpolnjevanju strategije Evropa 2020. S svojimi tremi skladi – Evropskim skladom za regionalni razvoj (ESRR), Evropskim socialnim skladom (ESS) in Kohezijskim skladom – se ponaša s proračunom v višini skoraj 350 milijard €. Večji del teh sredstev – približno 230 milijard € – je že v veliki meri namenjen naložbam v ključna področja programa Evropa 2020, da bi se izboljšala učinkovitost inovacij ter ustvarilo konkurenčno, povezano in bolj zeleno gospodarstvo.

Po sprejetju strategije v marcu je Komisija objavila svoje prvo Strateško poročilo o kohezijski politiki, ki je nekakšen pregled programov izvajanja na polovici tega finančnega obdobja 2007–2013. Kljub svetovni gospodarski krizi poročilo govori o močni zavezi izvajanju programov. V povprečju je bilo na ravni EU že izbranih 27 % projektov v vrednosti 93 milijard €.

Poročilo tudi jasno predstavlja vrste izbranih projektov. Napredek v ključnih sektorjih, kot sta raziskave in razvoj ter inovacije, je na splošno pozitiven. Več kot ena tretjina skupnega proračuna je bila že dodeljena projektom na področjih, kot so spodbujanje raziskav in inovacij v malih in srednje velikih podjetjih, čisti mestni promet, izobraževanje ter zdravstvena infrastruktura. Vendar pa poročilo tudi ugotavlja, da je treba storiti še več, da bi se pospešilo izvajanje projektov v železniškem sektorju, na energetskem in okoljskem področju ter pri predstavitvi visokohitrostnega interneta in digitalnega gospodarstva.

Začetek izvajanja strategije Evropa 2020 nudi nov niz izzivov za kohezijsko politiko. Na podlagi izkušenj z Lizbonsko strategijo za rast in delovna mesta lahko ta politika prispeva k uspehu strategije Evropa 2020 s prizadevanji za gospodarsko, socialno in teritorialno kohezijo, ki je opredeljeni cilj tako navedene strategije kot Lizbonske pogodbe (ki je že veljavna). Izboljša lahko tudi lastništvo z vključevanjem lokalnih in regionalnih zainteresiranih strani in s posredovanjem oprijemljivih rezultatov evropskim državljanom.

VEČ NA TO TEMO

Evropa 2020: Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast
http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

Enakost spolov – stvar regij

Vključevanje načela enakosti spolov v strukturnih skladih

Na svojem 10. srečanju 19. marca je skupina na visoki ravni o vključevanju načela enakosti spolov v strukturnih skladih pokazala neprekinjeno zavezo sodelovanju med različnimi strukturnimi skladi za doseganje ustrežnejše enakosti med ženskami in moškimi v politiki in tudi v praksi.

„Ukrepi na področju enakosti spolov ne smejo biti politike, ki se obnesejo samo v dobrih časih,“ vztraja Daniela Bankier iz Generalnega direktorata Evropske komisije za zaposlovanje in socialne zadeve – kar je posebno pomembno glede na gospodarsko krizo. Novo oblikovana Evropska komisija in osnutek strategije Evropa 2020 nudita nove priložnosti za nadaljnje delo.

Na srečanju je predsednik Mikel Landabaso, vodja enote za tematsko usklajevanje in inovacije Generalnega direktorata za regionalno politiko, pozval države članice, naj si prizadevajo za nadaljnje vključevanje načela enakosti spolov pri dodeljevanju izrednih regionalnih finančnih sredstev za trenutno obdobje 2007–2013. Med drugimi temami, kot so vrednotenje in nova evropska strategija za enakost spolov, je srečanje vključevalo tudi predstavitev številnih primerov dobre prakse iz držav članic, med njimi tudi švedski finalni projekt RegioStars 2010, ki nudi mikrofinančna sredstva za podjetnice.

VEČ NA TO TEMO

RegioStars

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/doc/regiostars2010_brochure.pdf

Solidarnost pred katastrofo

Februar je bil za mnoge v EU črn mesec. Madeira so pretresle hude poplave in plazovi, v katerih je umrlo 45 ljudi, 600 pa jih je ostalo brez doma - v Franciji je 52 ljudi umrlo v hudem orkanu Xynthia, ki je udaril na njeno atlantsko obalo, zaradi česar je milijon domov ostalo brez elektrike.

Solidarnostni sklad Evropske unije (SSEU) je bil vzpostavljen leta 2002 za pomoč v primeru večjih naravnih nesreč v državah EU. Johannes Hahn, komisar za regionalno politiko, je takoj po nesreči obiskal obe regiji, da bi videl, kako bi se sklad lahko najbolje odzval na njune potrebe.

Portugalski organi so 20. aprila vložili zahtevek za pomoč iz sklada, ki ga zdaj ocenjuje Komisija. Začetek maja je bil tudi rok za vložitev zahtevka Francije. Če bo ugotovljeno, da so pogoji, ki jih določa uredba o Solidarnostnem skladu, izpolnjeni, bo Komisija prosila Evropski parlament in države članice EU, naj zagotovijo potrebne vsote za odobritev pomoči. Sredstva iz Solidarnostnega sklada so dodatna sredstva k siceršnjemu proračunu EU in zato predstavljajo pravo dejanje solidarnosti držav članic.

Sredstva se lahko uporabijo za financiranje najnujnejših dejavnosti, ki jih izvajajo javni organi: na primer za popravilo ključne infrastrukture, stroške reševalnih akcij ali zagotavljanje začasne nastanitve za žrtve ter čiščenje zemljišč in opustošenih vasi. Medtem ko se lahko pomoč iz SSEU izplača samo nekaj mesecev po nesreči, se lahko uporabi za nazaj od samega začetka. Ta sredstva pa ne pokrivajo škode na zasebni lastnini ali nadomestil za izgubo prihodka.

VEČ NA TO TEMO

Solidarnostni sklad Evropske unije

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/solidar/solid_sl.htm

http://europa.eu/legislation_summaries/regional_policy/provisions_and_instruments/g24217_en.htm

Zaključek pomoči Strukturnega sklada 2000–2006

Rok za predložitev dokumentov o zaključku programa v zvezi s pomočjo za obdobje 2000–2006 je petnajst mesecev po končnem datumu upravičenosti.

Do tega roka morajo države članice Komisiji predložiti vse potrebne dokumente.

VEČ NA TO TEMO

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2006/closure/index_en.htm

V vsaki izdaji Panorama ugotavlja, kako se odvijata dva projekta z vidika ljudi, ki ju vodijo. Ogledamo si uspehe in neuspehe vodenja projektov, ki jih financira ESRR: ugotavljanje problemov in predstavitev rešitev.

PROJEKT

1

ZNOTRAJ POPAKADEMIE, MANNHEIM

Mannheim ni samo dom 2 000 m² velikega glasbenega parka Musikpark, temveč tudi edine nemške univerze, ki nudi študij sodobne glasbe: Univerze za popularno glasbo in glasbeno industrijo ali Popakademie. Panorama tokrat obišče Popakademie, sestrski projekt Musikparka, naše siceršnje destinacije.

Letošnji dosežki izpolnjujejo pričakovanja vseh

Lanskoletni načrti Popakademie so obrodili sadove v novem magistrskem programu, ki se izvaja na področju popularne glasbe in strokovnega znanja s področja glasbene industrije. Prvotna stavba je dobila še dve nadstropji, ki se ponašata z novimi predavalnicami, sobami za vaje in snemalnimi studii. Navdušenje osebja in študentov je veliko in porodile so se nove možnosti za sodelovanje z glasbeniki iz drugih držav.

Gradnja mednarodnega slovesa akademije

Pravi vrhunec je Mednarodni poletni tabor, ki je potekal lani. V začetku avgusta je 80 študentov en teden preživelo skupaj, da bi združili nadarjenost in kulturo v bogati mešanici glasbenih slogov. Mnogi so prišli iz drugih evropskih visokih glasbenih šol, nekateri pa tudi iz bolj oddaljenih držav, tudi iz ZDA in Kitajske.

To v veliki meri dopolnjuje mednarodne stike, ki jih je akademija že začela razvijati. Z glasbeniki iz Dublina je bila ustanovljena nova skupina in vsi so navdušeni, da bodo lahko storili še več.

Takšne priložnosti lahko akademijo popeljejo na novo raven, a tu je direktor, Udo Dahmen, bolj zadržan. „Večje usklajevanje z vrha, v Bruslju, bi lahko omogočilo, da bi se razcveteli tudi drugi evropski in mednarodni dogodki,“ pravi. Evropsko srečanje v obliki Evropskega tabora za skupine in industrijo, ki je potekal januarja, je bilo za glasbene strokovnjake dragocena priložnost, da se družijo in vzpostavijo nove stike, vendar so takšni dogodki redki in med njimi preteče veliko časa.

Osebni stik je ključnega pomena za vodenje projektov, ki jih financira EU

ESRR in druga sredstva EU so dobro utrjeni in nudijo temeljno varnost projektom, vendar bi lahko dali še več. Udo Dahmen ima mnogo zamisli, vendar so postopki v zvezi z vlogami za sprostitev različnih vrst sredstev prezapleteni, če ne sodelujete neposredno z uradniki, ki vas lahko vodijo skozi labirint birokracije.

Ko se je leta 2007 zaključilo financiranje mreže MuZone Europe, Nacionalni urad za vseživljenjsko učenje iz Bonna (Bundesinstitut für Berufsbildung) v okviru programa Leonardo ni bil več odgovoren za vloge, povezane z akademijo. Osebni stik je bil s tem izgubljen, vodje projektov pa se morajo zdaj obrniti neposredno na Izvršno agencijo za vseživljenjsko učenje v Bruslju.

Podpora akademiji na regionalni in lokalni ravni v Nemčiji je močna, zato je lahko včasih nespodbudno, če niso sprejeti vsi projekti. Zaradi zapletenosti in zahtevnosti oddaje vlog so projekti pogosto zavrnjeni, ker ne izpolnjujejo strogih zahtev programov EU.

Na bolj vsakdanji ravni pa je vsakodnevno upravljanje, ki mora biti skladno z zahtevami EU, dobro vzpostavljeno in poteka neovirano.

Dejstva in številke

Prispevek ESRR: 2,6 milijona €

Sofinanciranje na nacionalni ravni: 776 000 €

VEČ NA TO TEMO

<http://www.popakademie.de/>

S povezovanjem akademskega sveta, zasebnega sektorja in Nacionalne zdravstvene službe si CNH prizadeva za uporabo nanotehnologije pri odkrivanju bolezni in iskanju ustreznih načinov zdravljenja.

Napredovanje pri poslovanju

Poslovanje v Centru za nano zdravje dobiva nov zagon s čedalje večjim številom opreme in osebja na univerzi. Ekipa, ki ta trenutek čaka čisto svoje namenske prostore na Univerzi Swansea, ki naj bi bili dokončani konec leta 2011, vztrajno nadaljuje svoje delo v začasnih prostorih na univerzi.

CNH je zdaj stopil v drugo leto svojega petletnega načrta in je s svojo poslovno usmerjenostjo in vrsto projektov na pravi poti. Potem ko je osebje CNH povečalo svojo opremo, je začelo vneto sodelovati z različnimi podjetji in raziskovalnimi središči ter oblikovati svojo bazo strank. S CNH zdaj sodeluje več biomedicinskih središč, da bi skupaj razvili in preizkusili nove proizvode in postopke. Tu so še lokalna podjetja, izmed katerih so nekatera preselila svoje poslovanje v Swansea, da bi izkoristila storitve, ki jih nudi CNH, stranke pa se danes tudi same obrnejo na CNH prek organizacije International Business Wales.

Delovanje postopka financiranja iz EU

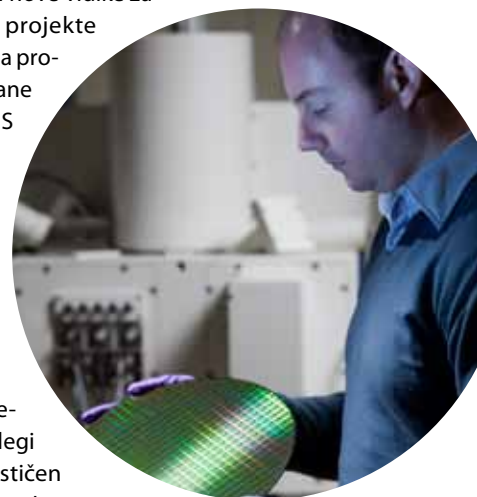
Finančna sredstva ESRR so ključnega pomena za delovanje centra, direktor Tim Claypole pa brez zadržkov priznava, da bosta njegova prihodnja donosnost in sloves odražala tudi vključenost EU. Zato je slabe prve vtise, ki jih naredi evropska birokracija, najbolje razumeti kot potrebno muko za večje koristi. Vsakodnevna naloga zbiranja poslovnih podatkov strank je lahko utrujajoča in počasna; je precejšnje breme za ekipo znanstvenikov, ki komaj čakajo, da začnejo ustvarjati nove dosežke.

Stranke morajo posredovati vrsto podatkov, preden se jih lahko uradno zabeleži kot projekt CNH, in morajo med drugim sporočiti promet, število zaposlenih in, zelo pomembno, raven državne pomoči, ki jo prejemajo. Ena sama oseba redkokdaj posreduje vse podatke; podjetja se zelo razlikujejo po tem, kako vodijo evidenco podatkov in kdo je za to zadolžen. Tu je tudi očitno neskladje med zahtevanimi podatki; če ugotovite, da stranka izvaja politiko enakih možnosti, potem ne morete zahtevati, da vam pošlje podatke o spolu in starosti svojih zaposlenih!

Novi vidiki skozi mreže EU

Če pogledamo nekoliko dlje, so prihodnji poslovni podatki o novih projektih, prometu in donosnosti zelo koristni za CNH in bodo podprli njegovo konkurenčnost pri pridobivanju posla. Projektna srečanja, ki potekajo vsako četrletje z evropskim uradom za financiranje v Walesu (*Wales European Funding Office, WEFO*), ki zbira podatke za Evropsko komisijo, pa so priložnost za poročanje in zagotavljajo reden pritok sredstev. „Ko bo struktura poročanja vzpostavljena, to ne bo več težavna naloga, in prijetno je slišati, da je WEFO zadovoljen s projekti in postopki,“ pravi Claypole.

Financiranje iz EU odpira tudi nove vidike za sodelovalne raziskovalne projekte v okviru Evropskega okvirnega programa. Konference, organizirane na ravni EU, in mreža CORDIS sodelujejo pri ugotavljanju, kdo, kaj in kje so vaši nasprotniki. Nič se ne ponuja na pladnju, vendar je trdo delo prek mrežnega povezovanja z znanstveniki v drugih državah članicah ključnega pomena za zagotovitev jutrišnjih projektov in tekočih, neposrednih stikov z vašimi kolegi v Evropi. Claypole je optimističen glede njihovih evropskih obetov: „Z opremo in strokovnim znanjem aktivno iščemo potencialne raziskovalne partnerje v drugih državah.“

Dejstva in številke

V okviru cilja Konvergenca bo v Center za nano zdravje vloženi nekaj več kot 21 milijonov €. Financiranje se je pričelo leta 2009 in bo potekalo pet let.

VEČ NA TO TEMO

<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

SKUPNE ZAMISLI, SKUPNI REZULTATI

Objavljeni dobitniki nagrad RegioStars

Objavljeni so dobitniki nagrad RegioStars 2010 za najbolj inovativne regionalne projekte Evrope: šest zmagovalnih projektov iz Belgije, Švedske, Litve (dve nagradi), Nemčije in Francije. Dobitniki so bili razglašeni v prisotnosti Johannesa Hahna, evropskega komisarja za regionalno politiko, na slovesni podelitvi nagrad 20. maja 2010 v Bruslju.

Letos je bilo na voljo šest nagrad: dve nagradi „CityStar“, tri nagrade za teme s področja IKT in ena nagrada za informiranje in komunikacijo. Med zmagovalnimi projekti so preoblikovanje nekdanjega rudnika v središče za poslovne inovacije v Genku v Belgiji, mikrofinančna ustanova za priseljenke na Švedskem, projekt, namenjen izboljšanju računalniškega znanja v Litvi, razvoj nove naprave za telefonski nadzor za namene zdravljenja bolnikov na domu v Brandenburg v Nemčiji, širjenje visokohitrostnega širokopasovnega pokritja v Auvergnu v Franciji in uradna spletna stran strukturne pomoči EU v Litvi.

Zmagovalci so prejeli kristalne trofeje v obliki zvezde in video posnetek projekta. Informacije o vseh 24 finalistih, merilih za upravičenost in članih žirije so na voljo na spletni strani:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/regiostars_en.cfm.

Kategorije nagrad v letu 2011 so bile objavljene januarja 2010, rok za oddajo prijav pa je 16. julij 2010.

VEČ NA TO TEMO:

Video posnetki so na voljo na http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/video/regiostars2010/genk_fr.wmv

Visokohitrostna širokopasovna povezava v Auvergnu, Francija

Center C-Mine, Genk, Belgija

Nov poslovni model za ambulantni nadzor bolnikov, Brandenburg, Nemčija

Osnove računalniškega opismenjevanja za e-državljana Litve, Litva

Mikro finančna ustanova, Vzhodna osrednja Švedska

LETNA KONFERENCA URBACT, 30. NOVEMBER – 1. DECEMBER 2010, LIÈGE (BELGIJA)

Letne konference se udeležijo ključni akterji iz 300 mest in partnerji URBACT: izvoljeni predstavniki, izvajalci, člani civilne družbe, strokovnjaki, predstavniki držav članic in Komisije EU ter vsi tisti, ki potrebujejo interaktivne in konkretne razprave o ključnih mestnih izzivih.

Letos bo URBACT predstavil in obravnaval rezultate svoje študije „Odzivi mest na krizo“.

8th European Week of Regions and Cities
Brussels
OPEN DAYS
4 - 7 October 2010

Evropa 2020: Konkurenčnost, sodelovanje in kohezija za vse regije

Letošnji osmi Evropski teden regij in mest – DNEVI ODPRTIH VRAT, ki se organizira vsako leto od leta 2003, bo potekal od 4. do 7. oktobra 2010. V okviru tega pomembnega dogodka, ki ga skupaj organizirata Generalni direktorat Evropske komisije za regionalno politiko (DG REGIO) in Odbor regij (CoR), bo v Bruslju potekalo več kot 100 konferenc in seminarjev.

Vendar pa DNEVI ODPRTIH VRAT niso samo bruseljski dogodek: partnerji bodo organizirali tudi 260 lokalnih dogodkov po vsej Evropi. Po pričakovanjih se bo dogodka udeležilo več kot 6 000 udeležencev, vključno s predstavniki lokalnih, regionalnih in nacionalnih organov, kakor tudi uradne osebe iz EU, akademiki in novinarji.

Konkurenčnost, sodelovanje in kohezija

V skladu z novo strategijo EU Evropa 2020 in razpravami o prihodnosti kohezijske politike EU po letu 2013 bodo letošnji DNEVI ODPRTIH VRAT osredotočeni na tri glavne teme: konkurenčnost, sodelovanje in kohezijo.

- Seminarji o konkurenčnosti bodo poudarili regionalno razsežnost inovacij, razvoja in zelene gospodarske rasti.
- Delavnice o sodelovanju se bodo osredotočile na teritorialno in čezmejno sodelovanje, Evropska združenja za teritorialno sodelovanje (EGTC) in potencialne makroregije kot prihodnje orodje regionalnega sodelovanja.
- Dogodki, združeni pod temo kohezija, bodo na koncu preučevali pojem teritorialne in socialne kohezije. Poseben premislek bo namenjen tudi načinom boljšega vključevanja različnih politik na lokalni ravni.

Delavnice se bodo osredotočile na:

- prostor za mlade ljudi, priseljence in starejše občane v mestih danes in jutri ter dodano vrednost trajnostnih in celovitih mestnih politik za namen reševanja teh vprašanj;
- glavne elementi uspeha za male in srednje velike kraje in mesta;
- trajnost, energetska učinkovitost in finančne možnosti;
- srednjeročno oceno URBACT. Kako izboljšati lokalni vpliv čeznacionalnih izmenjav?

Od septembra se lahko prijavite na spletišču: www.urbact.eu

Dodatne informacije: URBACT Oddelek za komunikacije –
00 33 (0)1 4917 4581

Možnosti mrežnega povezovanja

Poleg seminarjev in delavnic bodo DNEVI ODPRTIH VRAT ponudili tudi veliko priložnosti za bolj neformalno izmenjavo stališč. Sejna soba na Odboru regij bo na primer ponudila prostor za neformalna srečanja in možnosti mrežnega povezovanja. Tam bodo potekale tudi številne razstave, partnerji bodo lahko predstavili projekte, prikazali najboljše prakse in predstavili javno-zasebna partnerstva na temo regionalnega zelenega gospodarstva, trajnostnih zelenih rešitev in teritorialnega sodelovanja.

S povezovanjem vrhunskih učenjakov in raziskovalcev bodo DNEVI ODPRTIH VRAT Univerza dodali akademski pogled na regionalni razvoj in kohezijsko politiko EU ter še dodatno spodbudili razpravo. Na koncu se bo pred glavnim vhomom v glavno stavbo Evropske komisije ponovno postavil tradicionalen oder DNEVI ODPRTIH VRAT, kjer bodo regije lahko predstavile svoje najboljše prakse na bolj ustvarjalen način, na primer z glasbo, plesom in gledališkimi nastopi.

Vrhunec regionalne politike

Takoj po prvi organizaciji Evropskega tedna regij in mest – DNEVI ODPRTIH VRAT leta 2003 je ta dogodek postal letni vrhunec regionalne politike, ki vsako leto privabi čedalje večje število udeležencev. Samo letos je svoje partnerstvo na dogodku potrdilo 245 regij in mest iz 34 držav – več kot kdaj koli prej. Ogromen uspeh dogodka je bil nedavno priznan tudi na slovesni podelitvi nagrad v okviru Tedna bruseljskih srečanj, vseevropske konference strokovnjakov s področja industrije srečanj.

Zaradi svojih inovacij in nacionalne ter mednarodne veljave, ki so jih dali mestu Bruselj, so DNEVI ODPRTIH VRAT 2009 bili ocenjeni kot „Najboljši dogodek leta 2009“ v kategoriji „Združenja in srečanja ustanov“ – kar je še dodatna spodbuda za zagotovitev, da bodo letošnji DNEVI ODPRTIH VRAT še en izredno uspešen dogodek.

Dokončen program in spletna registracija sta na voljo na spletišču DNEVI ODPRTIH VRAT: http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2010/index.cfm?nmenu=1&sub=100

DATUMI	DOGODEK	KRAJ
23.–24. september (še ni potrjeno)	Vključevanje Romov: od zbiranja in vrednotenja podatkov do politike na osnovi dokazov http://ec.europa.eu/regional_policy/	Bruselj (BE)
23.–24. september	11. baltski gospodarski forum - „Strategija EU za konkurenčno regijo Baltskega morja“ http://www.conferences.lv/	Riga (LV)
4.–7. oktober	Dnevi odprtih vrat – 8. evropski teden regij in mest – „Cilj za leto 2020: konkurenčnost, sodelovanje in kohezija za vse regije“ http://www.opendays.europa.eu/	Bruselj (BE)
13.–14. oktober	Letni forum o strategiji EU za regijo Baltskega morja http://www.bsssc.com/news.asp?id=8657&pid=79&sid=79	Talin (EE)
oktober–november	Mikrofinančni instrumenti http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/	Bruselj (BE)
18.–19. november	Konferenca JESSICA in JEREMIE http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/	Bruselj (BE)
30. november– 1. december	Letna konferenca Urbact	Liège (BE)
31. januar 2011– 1. februar 2011 (še ni potrjeno)	5. kohezijski forum	Bruselj (BE)

Dodatne informacije o teh dogodkih so na voljo v rubriki Koledar dogodkov na našem spletišču Inforegio:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/

V eni izmed prihodnjih števil
Panorame bomo preučili, kako je svetovna
gospodarska kriza, ki se je začela leta 2008, razkrila
notranje strukturne šibkosti v mnogih državah in regijah
Evrope, ne glede na njihovo raven gospodarskega
in socialnega razvoja. Analizirali bomo različne odzive,
ki jih je omogočila evropska kohezijska politika,
Panorama pa posebej pozdravlja prispevke in primere
projektov v zvezi s to temo.

Če želite predstaviti zanimivo delo na zgoraj navedenih področjih,
če želite kaj vprašati ali izraziti svoje stališče o tem ali katerem
koli drugem vprašanju regionalne politike,
nam pišite na naslov:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-10-034-SL-C

ISSN 1725-8278

© Evropske skupnosti, 2010
Razmnoževanje je dovoljeno pod pogojem, da je vir naveden.

Urad za publikacije

Evropska komisija, Generalni direktorat za regionalno politiko
Enota B.1 – komuniciranje, informiranje in odnosi s tretjimi državami
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41, 1040 Bruselj
E-naslov: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm